

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС

ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

ИЗДАЈЕ

А. БЕЛИЋ

УРЕЂУЈУ:

А. БЕЛИЋ, СТ. М. КУЉБАКИН, СТ. ИВШИЋ и ФР. РАМОВШ

КЊИГА XII

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
БЕОГРАД, 1933

Често сам гледао те фотографије те зато се слика В. Јагића добро урезао у моје памћење. Мало је наде да су се сачувале.

2. Марија Константиновна је моја покојна мајка, а Софија Михаиловна — моја покојна сестра.

3. Сергије Платонович Голубцов, коме шаље свој поздрав г. Јагић, био је попечитељ (куратор) Одеског школског округа (који је обузимао неколико губернија). С. П. Голубцов био је стари господин, добродушан и благонаклон, увек готов да помогне професорима помоћу свог утицаја у Министарству просвете. Могуће да је мој отац, по пријему другог писма В. Јагића, покушао да преко С. Голубцова издејствује Јагићу право на пензију које је Јагић тражио. У том случају морало је остати трага од тога у архиви Одеског школског округа, али та архива, ако није уништена, свакако није приступачна.

С. Голубцов по рангу као куратор имао је по закону право на титулу „превосходитељства“ (превасходства, Excellenz) у званичној преписци и у званичним личним односима. Зато Јагић додаје ту титулу Голубцову.

На крају додајем да су горња писма В. Јагића наштампана тачно онако како су написана, без икаквих измена.

18 мај 1933
Београд

Константин Смирнов
бив. ред. професор Одеског Универзитета
сада хонор. професор Београдског Универзитета

5. Два случаја морфолошке декомпозиције.

1. У Рјечнику Југосл. акад. (IX 783 b) стоји: Перетак, перетка¹⁾ м. исто што перец, перетац. У рјечнику ниједном. Из тога објашњења се не види да ли реч *перешак* исто значи што и *перец*, или да ли су те речи истог постанка, или и једно и друго. Реч *перешак* постала је кривом морфолошком декомпозицијом од речи *перец*—: из множине перéци добивено је перéтци (разуме се у психолошком смислу), одатле генитив пèрèтāкā и једнина перéтак, перéтка итд. То би био један од примера каквих нема много у српском језику. (Исп. на пр. Млеци, Млетака). Даље, реч *перешак* не значи исто што и *перец*, бар у Босни одакле га наводи Рјеч. ЈАК., јер поред речи перéтак постоји и пèрèц, који за разлику од првога није домаће, кућно пециво, него га пеку само пекари. Сем тога перетци се месе само о Васкрсу²⁾, док се перечи, као и остали пекарски производи, пеку сваки дан.

¹⁾ Без акцента у Рјечи. ЈАК.

²⁾ Тако је и у Пљевљама, исп. Г. Ружичић, Акценатски систем Пљеваљског говора 122 (Срп. дијал. зборник III).

2. Други је случај са придевом *образао*, образла који се налази само у Рјеч. ЈАк. у значењу „виђен, угледан“ (VIII 453 а). Међутим тај придев гласи *образли* (несклоњиви облик). Први облик је чисто кабинетска творевина уредника Акад. рјечника који је под утицајем забележеног облика *најобразлија* кривом морфолошком декомпозицијом начинио фиктиван позитив „образао“. Јасно је међутим да је реч *образли*, која се такође употребљава у Босни, постала на тај начин што је познати турски наставак *ли* додат српској основи *образ*. Исп. на пр. *злашћали* код Вука (Рјечник³ 219 а) и др.

П. Ђорђевић

6. Неколико народних песама из Јужне Србије.

Тодора и Турчин

Научила се кадњ¹⁾ Тодора
 Вечер па вечер на вода да иде,
 На вода да иде по месечина,
 По месечина, по ладовина.
 У средње село трдица Турци,
 Троица Турци, три накодјници²⁾.
 Едњ замина, ништа нè рече,
 Други замина, веља³⁾ не гледа,
 Трећи замина и он погледна,
 И он погледна, и он подума: ⁴⁾
 — „Море, Тодоро, кадњо убаво,
 Да ми напдиш врџната коња,
 Врџната коња из ведро вода,
 А загарчето из легенчето,
 А сайчето⁵⁾ низ беле руке,
 А сокдлчето низ шифер уста“.
 Измавила се кадњ Тодора,
 Па си говори кадњ Тодора:
 — „Не смејем, аго, тако ми Бџга,

Ке ме измамиш, да ме потурчиш“.
 — „Некем, Тодоро, тако ми Бога!
 „Ако те измамим:
 „Што коња јаам, коњ да ми пукне,
 „Што земља газим, да ме притисне,
 „Што пушка нџсим, да ме утепа,
 „Што нџжи носим, да ме исечат!“
 Измавила се кадњ Тодора,
 Напојила му врџната коња,
 Напојила га низ ведро вода,
 И сайчето низ беле руке,
 А сокдлчето низ шефер уста,
 А загарчето низ легенчето.
 Измавил гу је, потурчил гу је.
 Што земља газил, земља га притиснала,
 Што коња јаал, коњ му пукнал,
 Што пушка носил, утепала га,
 Што нџжи носил, исекле са га.

1) тур. *kadin* госпођа, госпођица.

2) *накодјник* коњаник.

3) арап. *ve la* не, ни, нити, нити не.

4) *подумаши* проговорити, рећи, поразговарати.

5) арап. *sa'i*, тур. народ. *saji* пешак хаброноша, књигоноша, улак. Овде *саиче* дем. од *saji*, али више у значењу: сеиз, служитељ.